

Projekt edukacyjny realizowany w cyklu MIEJSCA I PRZEDMIOTY, w ramach zadania Strzebińsko-Wrocławskiego Oddziału SNaP, wspieranego przez Gminę Wrocław: *Edukacja regionalna dzieci i młodzieży. POZNAJ SWÓJ DOLNY ŚLĄSK.*

Ewa Obara – Grączewska, Małgorzata Grączewska

Temat: *Herby, grobowce, wieże, książki... – przedmioty opowiadają o kulturze i historii Dolnego Śląska*

Projekt zrealizowano w klasie II LO nr X we Wrocławiu.

CELE GŁÓWNE

- **Poznanie współczesnej i dawnej kultury Dolnego Śląska oraz upowszechnianie tej wiedzy.**
- Uświadomienie młodzieży wartości kultury regionalnej.
- Wzmacnianie więzi z regionem.
- Kształtowanie i rozwijanie poczucia tożsamości regionalnej.
- Zorganizowanie młodzieży wolnego czasu.
- Umożliwienie rozwoju zainteresowań i uzdolnień.
- Rozwijanie umiejętności poszukiwania i przetwarzania informacji.
- Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- zna zabytki i historię Oleśnicy, niegdyś siedziby księstwa;
- zna zasady czytania tekstów kultury - świątyni, herbu, miejsc pochówku;
- potrafi rozróżnić elementy herbu, wskazać jego symbolikę i funkcje;
- potrafi napisać tekst w określonej formie;
- umie zaprezentować efekty badań, wyciągać wnioski;
- rozwija zainteresowania historią, sztuką i językiem polskim;
- potrafi samodzielnie stworzyć współczesne herby i zdefiniować cechy kultury współczesnej;
- prowadzi (w grupie lub indywidualnie) dziennik pokazujący istotne momenty podczas realizacji projektu.

SCENARIUSZ I OPIS DZIAŁAŃ

☐ FAZA PRZYGOTOWAWCZA

Przygotowanie do tworzenia zadań: konsultacje z historykiem sztuki, szukanie publikacji o heraldyce, czytanie opracowań dotyczących zabytków i historii Oleśnicy.

Wstępne projektowanie zadań dla uczniów. Rozmowy z dyrektorem biblioteki, proboszczem, przewodnikiem, burmistrzem miasta.

☐ PRACA NAD PROJEKTEM

Etap 1. Zapoznanie uczniów z zabytkami Oleśnicy

Celem pierwszej wyprawy do Oleśnicy było pokazanie uczniom najważniejszych i najciekawszych miejsc.

15 września 2008 r. grupa zwiedziła:

- unikatową bibliotekę łańcuchową (jedyną zachowaną w Europie), w której oglądała zabytkowe książki (nawet z początku XVI wieku);
- Bazylikę Mniejszą św. Jana, w którym rozpoznawała elementy stylów: gotyckiego, renesansowego, manierystycznego, barokowego;
- zabytkowy Ratusz – klasycystyczny;
- wieżę ratuszową – widok na okolice;
- zamek renesansowy (przypominający Wawel);
- szczególnie ważne miejsca w przestrzeni i historii miasta.

Młodzież odbyła także zajęcia z Bibliotece Powiatowej i Miejskiej w Oleśnicy.

Przewodnik i bibliotekarze przedstawili historię miasta w kontekście dziejów Dolnego Śląska, przypomnieli wiedzę o stylach architektonicznych, opisali zabudowę miasta w średniowieczu, herby rodowe właścicieli Zamku oraz życie codzienne Dolnoślązaków.

Dyrektor biblioteki, Anna Zasada, udostępniła nam salę seminaryjną oraz księgozbiór, a także przyjęła ciepłą herbatą. Tutaj też studentka historii sztuki wyjaśniała m.in. zasady blazonowania.

W 1. etapie pracy uczniowie zapoznali się wstępnie z historią Oleśnicy; ten etap miał na celu przygotowanie ich prowadzić do kolejnych zajęć, tym razem warsztatowych – w grupach będą realizowali wyznaczone zadania.

Etap 2. Podział na grupy, rozdzielanie zadań

Podział uczestników projektu na grupy najwyższej czteroosobowe (uczniowie dobierali się wg własnego uznania) i rozdanie zadań do realizacji.

Daniel Litwiński, jeden z młodych uczestników projektu, tak to ujął w swym dzienniku:

15. 09. 2008 r. - Nieświadomi ciężkiej pracy, jaka nas czeka w kolejnych etapach, z „bananem” na ustach zgadzamy się na wszystko.

18. 09.2008 - Dostaliśmy karty pracy. Nie była to miłość od pierwszego wejrzenia, ale wreszcie dowiedzieliśmy się, co dokładnie mamy zrobić. Z całą pewnością stwierdzić mogę, że zadania do najprostszych nie należą, ale nikt nie powiedział, że będzie łatwo.

Karty zadań

Każda grupa otrzymała teczkę z materiałami pomocniczymi oraz z kartami pracy (przygotowały: Małgorzata Grączewska i Ewa Obara-Grączewska). Polecenia od 1. do 6. były takie same dla każdej z grup (z małymi modyfikacjami), zróżnicowane zostało natomiast zadanie 7.

Zadania dla wszystkich grup

1. Znajdźcie i sfotografujcie jak najwięcej wizerunków wszelakich herbów w okolicach oleśnickiego rynku. Określcie, jakie funkcje w średniowiecznym świecie miały herby.
2. Mając do dyspozycji przykładowy opis herbu oraz załącznik z zasadami blazonowania, opiszcie jeden z herbów znalezionych na zamku w Oleśnicy.
3. Znając już zasady komponowania herbów, narysujcie i opiszcie współczesny herb Wrocławia/Oleśnicy/Dolnego Śląska/ Polski (możecie odwoływać się do kultury masowej, rozrywki, architektury etc.)
4. Po zapoznaniu się z licznymi przykładami średniowiecznych herbów, ułóżcie schematyczny herb ze wszystkimi elementami dodatkowymi, dopasujcie podpisy.
5. Zestawcie ze sobą herb oleśnicki i herb Dolnego Śląska. Wypiszcie podobieństwa i różnice. Jak myślicie, z czego one wynikają?
6. Przeprowadźcie ankietę w grupie około 30 osób, pokazując im herby książąt oleśnickich. Zanotujcie, jaka liczba osób je kojarzy, ile osób wie, gdzie się znajdują i ile ich jest, i kto wie,

z czym są związane. Wsnujcie wnioski, jak bardzo znak, jakim jest herb, nadal jest (lub nie jest) czytelny, czy może być nadal aktualny.

Zadani 7. – inne dla każdej grupy

- Grupa I: Znając (z literatury) zawartość krypty Wirtembergów w kościele zamkowym w Oleśnicy, a także znajdujące się tam inskrypcje i herby, zaprojektujcie, co znajdą badacze, gdy otworzą kryptę Podiebradowiczów w tymże kościele. Spróbujcie dotrzeć do drzewa genealogicznego i postawcie hipotezę, dotyczącą stylu, w jakim sporządzono trumny.
- Grupa II: Wieże Oleśnicy – policzcie, ile ich jest; poznajcie ich historię; stwórzcie ranking wież miasta.
- Grupa III: Mając do dyspozycji współczesną mapę Oleśnicy, zaznaczcie na niej grubym flamastrem mury obronne, które zachowały się do dzisiaj. Znając założenia miasta z czasów piastowskich, spróbujcie doszkiecować na mapie brakujące części muru. Zrekonstruujcie plan miasta (np. makieta).
- Grupa IV: Herby, inskrypcje na grobowcach (np. w Bazylice Mniejszej św. Jana) – *Opowieść o...* Co grobowiec mówi o życiu zmarłego?
- Grupa V: Biblioteka łańcuchowa – *Opowieść o...* (Weźcie pod uwagę epoki, miejsce, rody, tematykę, języki i inne cenne informacje.)

Etap 3. Realizacja zadań projektowych

25 września 2008 r. uczniowie pracowali w grupach nad realizacją wcześniej wyznaczonych zadań (kart pracy) w Bibliotece Powiatowej i Miejskiej w Oleśnicy. Korzystali z bogatego zbioru działu Wydawnictwa Regionalne, z sal i wyposażenia komputerowego biblioteki. Pracownicy zaprezentowali im szczególnie cenne publikacje i udzielali pomocy grupom, które się do nich zwracały. Uczniowie korzystali również z obecności studentki historii sztuki.

W drugiej części zajęć grupy realizowały swoje zadania w terenie (zbieranie potrzebnych danych, robienie dokumentacji – fotografie, wywiad, ankieta, spotkania ze znawcami tematu).

Materiały i informacje zdobyte podczas wyjazdów do Oleśnicy to podstawa do tworzenia prezentacji.

Z poszczególnymi grupami spotykałam się po kilka razy (popołudniami lub w czasie moich konsultacji), by mobilizować je do wnikliwszych badań, celniejszych ujęć tematów, by korygować błędy. Wykorzystywałam przy tym wiedzę i pomoc studentki historii sztuki. Wiele uwag i korekt przekazywaliśmy sobie z uczniami przy pomocy poczty elektronicznej.

Etap 6. Prezentacja

(17 listopada 2008 r.)

Prezentacje wyników badań i osiągnięć uczestników projektu obserwowali: Małgorzata Kryszkiewicz, koordynator projektu i konsultant DODN; Andrzej Szachnowski - przewodnik po Oleśnicy, pracownik PCEiK, człowiek kilku zawodów i pasji; wicedyrektor X LO – Ewa Piwnik, klasy II a i II h.

Podczas przedstawiania efektów pracy uczniowie korzystali z prezentacji PowerPoint. Jeden z chłopców skompilował we wspólnej prezentacji prace grup w spójną opowieść, dającą każdemu możliwość zaprezentowania badanego wycinka, zagadnienia. Szczególny nacisk podczas tworzenia prezentacji kładłam na właściwe użycie tego medium – eksponowanie ilustracji (np. komiksowego ujęcia jednego z zadań), detalu, schematu, herbu, inskrypcji z grobowca, a pomijanie tekstu pisanego – ten miał bowiem być starannie i komunikatywnie mówiony.

„Dziennikarze” donieśli

Część klasy II h, która nie pracowała nad projektem, miała za zadanie „obsługę prasową”. Daria Mitman relacjonowała:

Magda Bronowicka - pierwsza mówczyni - bardzo interesująco opowiedziała o funkcjach średniowiecznych herbów. Następnie przyszedł czas na podsumowanie przez Katarzynę Synowiec ankiet, jakie koleżanki i koledzy przeprowadzili w Oleśnicy na temat wiedzy Oleśniczan o swoim mieście. Widzowie nie ukrywali, iż bardzo ich zdziwiły wyniki. Z opracowania ankiety widać, iż bardzo wielu ludzi nie ma pojęcia o herbach oleśnickich ani nawet o tym, gdzie się znajdują. Wymowę prawdy

o zaniku umiejętności czytania herbów czy w ogóle o nieświadomości ich istnienia złagodził humor i dystans grupy.

A jak się czyta herb? – o tym opowiadała Małgorzata Sowa. Po niej kolejni uczniowie przedstawiali herby z przeszłości, wokół których snuli opowieści zasłyszane od przewodnika Andrzeja Szachnowskiego czy Wiesława Piechówki lub podczas wizyt w oleśnickiej bibliotece. Ale pokazywane herby należały nie tylko do przeszłości. Uczniowie musieli bowiem wykreować współczesne wyobrażenia herbów: Oleśnicy, Wrocławia, Dolnego Śląska. Jedna z grup stworzyła nawet własny herb – oczywiście zgodnie z zasadami blazonowania!

Natalia Morawska:

„Mroczna” część prezentacji została poprowadzona przez Izabelę Zygmianiak, Agatę Kołodziejską i Dorotę Biszczanik. Iza podała powody, dla których powstały krypty ze szczątkami Piastów najpierw w Trzebnicy, potem w innych miejscach Dolnego Śląska.

Jeszcze raz Daria:

Agata omawiała sposoby chowania zmarłych, a także wyjaśniała, jakie informacje przekazują sarkofagi. Opowiedziała gościom o przeżyciach, jakich doznała, zwiedzając kryptę w Kościele Zamkowym w Oleśnicy, w której znajdują się sarkofagi dynastii Wirtembergów. Teraz (nie tylko ona) czeka z niecierpliwością na badania jeszcze starszej krypty w tym kościele – Podiebradów. Przed jej otwarciem powstrzymuje archeologów nie tylko „kłątwa faraonów”, która wcześniej pokarała żołnierzy Armii Czerwonej.

Jeden z najbardziej ciekawych momentów uroczystości nastąpił, gdy na scenę wyszła Dorota Biszczanik i rozpoczęła „Opowieść z Krypty” - o zjawie i podróżniku. Zabrzmiła przy tym muzyka, podkreślająca tajemniczość i grozę legendy. Jednocześnie oglądaliśmy na ekranie komiks wykonany przez Magdalenę Bronowicką. Atmosfera była niesamowita!

Następnie przyszedł czas na przedstawienie przez Anitę Mieczkowską i pozostałą część jej grupy rankingu wież (a jest ich Oleśnicy co najmniej 9!). Zwyciężyły: Brama Wroclawska oraz Wieża Kościoła Zamkowego w Oleśnicy – często przywoływane w różnych kontekstach podczas prezentacji.

Kasia Cipior:

Opowieść o fortyfikacji miasta - to najciekawiej i najrzetelniej omówiona część! Tomek Lisiecki mówił i ze znanstwem, i z przekonaniem. A my naprawdę uważnie słuchaliśmy! Wielkie wrażenie zrobiła duża makieta Oleśnicy, wykonana przez Bartka Jabłonowskiego i bardzo profesjonalnie wykorzystana przez Tomka.

Dominika Woźniak:

Nie wiedziałam, że na Dolnym Śląsku znajduje się Biblioteka Łańcuchowa (założona w 1594 r.). Jak się okazuje, Oleśnica może być z niej dumna, ponieważ taka biblioteka zachowała się jedna na całą Europę. Jej urok kryje się w starych książkach, od wieków przypiętych łańcuchami z obawy przed kradzieżą.

„Dziennikarze” wyznali

Ania Przybyłek:

Jeszcze jedną rzeczą, która mnie zaskoczyła, było to, iż wydawało mi się, że mowa będzie wyłącznie o Oleśnicy. Tymczasem prezynterzy sporo miejsca poświęcili herbowi Wrocławia i zabytkom Trzebnicy. Zrozumiałam też, że aby by zrozumieć poruszany temat i prawidłowo przeanalizować herb czy godło, trzeba dobrze poznać historię. Jednak nie taki diabeł straszny, jak go malują. Przyjemnie się słuchało wypowiedzi uczniów, zwłaszcza że co pewien czas wtrącali dygresje na temat swoich przeżyć.

W Oleśnicy byłam wiele razy, ale nigdy nie patrzyłam na nią w taki sposób, w jaki została mi dzisiaj przedstawiona. Poza codziennym życiem ma bogatą przeszłość, która dała jej tak wiele pięknych zabytków. Sami oleśniczanie nie wiedzą o niej wiele, co również udało się sprawdzić naszej klasie.

Dominika Woźniak:

Wiele informacji zapadło mi głęboko w pamięć i mam pewność, że nie jestem jedyną oglądającą prezentację osobą, która została oczarowana miejscem, jakim jest Oleśnica, które wcześniej wydawało się podobnym do tysięcy innych miast.

Etap 7. Ocena

I. Uczniowie bezpośrednio zaangażowani w realizację projektu byli oceniani za:

- systematyczność w pracy, wyrażającą się w widocznych postępach podczas kolejnych spotkań;
- prowadzenie dzienników pracy (styl wypowiedzi, poczucie humoru, treść);
- terminowość w realizowaniu umów z nauczycielką (etapy realizacji każda grupa negocjowała indywidualnie, ale zobowiązywało ją to do żelaznej konsekwencji).

Na podstawie obserwacji indywidualnego wkładu pracy każdego ucznia nauczycielka ocenia tę część jako „wkład pracy”. Ten etap oceny pozwolił wybrać do prezentacji poszczególnych zadań (od 1. do 6.) najlepiej przygotowane i zorganizowane grupy. Zadanie 7. natomiast każda grupa winna zaprezentować obowiązkowo.

- Prezentacja tematu podczas spotkania finałowego; goście, zaproszeni uczniowie oraz poszczególne grupy wyłaniają najlepszego mówcę, wypełniającego znane uczniom zasady skutecznego mówienia.

Każdy z mówców jest oceniany wg ocen szkolnych. Uczestnicy projektu otrzymują nawet po dwie oceny.

II. Pozostali uczniowie klasy – pracują jako „dziennikarze”:

- piszą : notatkę, artykuł, felieton, sprawozdanie, artykuł publicystyczny, recenzję;
- oceniają kolegów, wybierają najlepszych mówców.

☐ PODSUMOWANIE

Praca nad projektem:

- została zamknięta uroczystą prezentacją na forum szkoły z udziałem gości z zewnątrz;
- informacje tak o projekcie, jak i jego realizacji zostaną zamieszczone w prasie - w *Panoramie Oleśnickiej*;
- klasa stworzy fotoreportaż z pracy nad projektem – zamieścimy go w gablocie szkoły obok wybranych fragmentów tekstów.

Goście bardzo pochlebnie ocenili uczniowskie prezentacje. Andrzej Szachnowski, działacz i pracownik PCEiK, wyraził zdziwienie, że za pomocą Oleśnicy można tak pięknie powiedzieć o Dolnym Śląsku; żał, że uczniowie oleśnickich szkół nie mieli okazji posmakować naszego projektu; i zachwyt dla zaangażowania i wiedzy, jaką wykazała się grupa uczniów z LO nr X.

Efekty przerosły oczekiwania – realizacja projektu przyniosła liczne korzyści, np.:

- *Opowieść z krypty* – samodzielnie napisana epicka, nastrojowa legenda osnuta wokół ważnych wątków historycznych i inskrypcji z grobowców Wirtembergów; dodatkowo ilustrowana własnoręcznie wykonanym komiksem;
- zetknięcie się z łacińskimi, niemieckimi inskrypcjami, próby ich odczytywania i interpretowania;
- wybór muzyki akcentującej średniowieczny kontekst;
- gruntowna wiedza o fortyfikacjach i umiejętne jej zastosowanie do opowieści o roli XIV- wiecznych murów Oleśnicy;
- poznanie historii Podiebradów i Wirtembergów (z czasów ich obecności na Dolnym Śląsku);
- ćwiczenia do prezentacji maturalnej;
- ćwiczenia w tworzeniu gatunków dziennikarskich (notatka, próba felietonu, sprawozdanie, artykuł publicystyczny, recenzja);
- rozumienie istoty czytania różnych tekstów kultury;
- możliwość kreacji własnych herbów, w oparciu o wiedzę z historii sztuki, a także innych prac plastycznych;
- dostrzeżenie przez pryzmat badań Oleśnicy kontekstu całego Dolnego Śląska;
- przeżycie przygody i umiejętność skutecznego kontaktowania się z ludźmi – jedna z grup samodzielnie dotarła do pana, który ułatwił im wejście do zamkniętej dla publiczności krypty;
- twórcze i praktyczne wykorzystanie komputera i Internetu.

ANEKS

Załącznik - do kart zadań

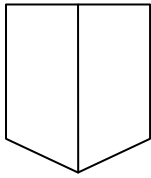
Heraldyka (rozwój XIV-XV wiek)

- Herb (arma) od niem. Die Erbe – dziedzictwo, godło w tarczy
- Herb wywodzi się od pieczęci, którą uwierzytelniano dokumenty
- Funkcje: znak rozpoznawczy na polu bitwy, znak własnościowy, wysławienie fundatorów

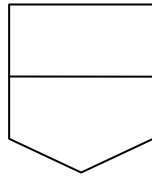
Blazonowanie – Opis herbu

- 1) Opis rozpoczyna się **od góry oraz od prawej do lewej strony**
- 2) **Nie opisuje się:** kształtu tarczy, hełmu, korony na hełmie, kierunku zwrócenia figur (chyba że zwrócone są w lewą stronę), kształtu labrów
- 3) Podział tarczy

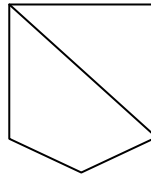
dwudzielna

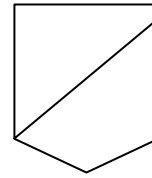
w słup

w pas

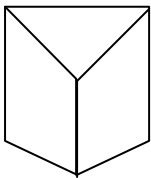

w skos

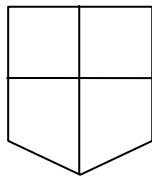

z lewa w skos

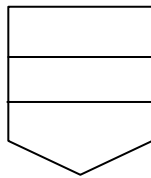
wielodzielne, np.:

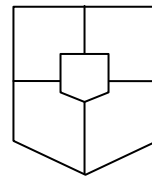
w rosochę

w krzyż

trójdzielna w pas

czwórdzielna z polem sercowym

4) **Barwy pól** (tynktura – barwy używane w heraldyce):

Kolory podstawowe: zieleń, czerń, błękit, czerwień + złoto (żółty) i srebro (biel).

Symbolika:

srebro – czystość, prawda, niewinność;

błękit - czystość, lojalność, wierność;

czerń – rozważa, mądrość, stałość;

czerwień – wspaniałomyślność, hart ducha;

zieleń – miłość, radość, obfitość;

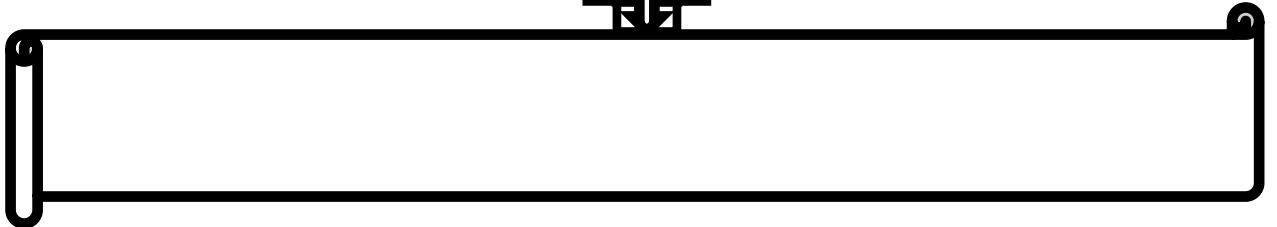
złoty – żółty – wiara, stałość, chwała, mądrość;

purpura – umiarkowanie.

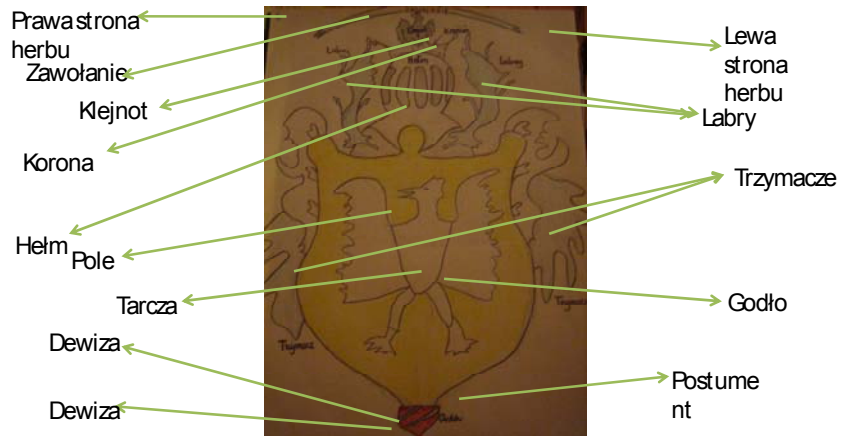
5) **Określenie godła** w każdym polu (mobilia)

Mobilia – godła heraldyczne umieszczone na tarczy herbowej:

- a) przedmioty (np. broń, ubiór, instrumenty, przedmioty codziennego użytku, elementy architektoniczne);
- b) postaci (np. ludzkie, fragmenty ludzkiego ciała, zwierzęta, postaci fantastyczne, chimery, wiwerny = smoki);
- c) rośliny (np. kwiaty, drzewa, trawy, owoce, liście);
- d) przedmioty i zjawiska meteorologiczne, astronomiczne (np. gwiazdy, księżycy, słońce);
- e) symbole geometryczne (np. romby, krzyże, gwiazdy).

Schematyczny herb

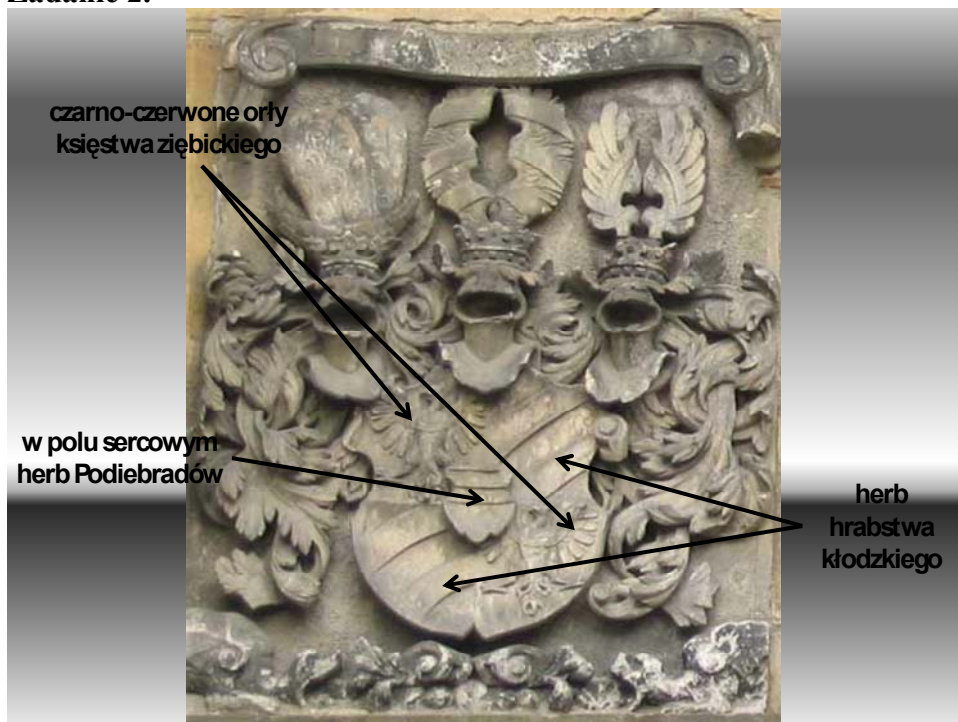

Wybrane slajdy z prezentacji Zad. 1.

Zadanie 2.

Zadanie 3.
Herb grupy 1.

Herb autorów

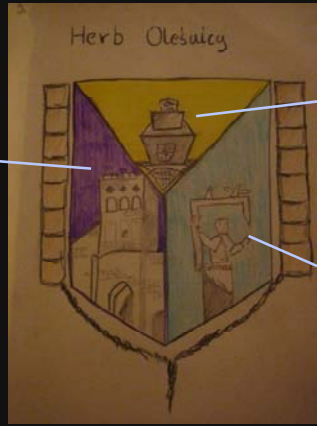
zad. 3

Współczesny herb Wrocławia

Współczesny herb Oleśnicy

Brama
wjazdowa do
Oleśnicy

Grobowiec
Wirtembergów

Pomnik Jana
Pawła II

Herb Dolnego Śląska

Zad. 7.

Dorota Biszczanik, *Opowieść z Krypty*

Była już naprawdę późna godzina. Jedyne blask księżyca wskazywał drogę zmęczonemu wędrowcy. Zimny wschodni wiatr coraz bardziej dawał mu się we znaki. Nagle usłyszał głośny świst. Początkowo zdawało mu się, że to silny wiatr wydaje owe dźwięki. Podróżnik, ogromnie zmęczony, wyczerpany postanowił odpocząć w pobliżu ponurego zamku. Nagle zza muru wyłoniło się widmo. Duch bladym palcem wskazywał kierunek ku starem, zniszczonemu kościołowi. Pielgrzym poczuł nagle, że jakaś niesamowita siła w cudowny sposób pcha go w tamtą stronę.

Wszedł powoli do środka. Było cicho i duszno. Naprzeciwko niego znajdował się ołtarz, a po jego prawej stronie barokowa kaplica, dobudowana do krypty kościoła, którą z prezbiterium łączyły drzwi z półkolistym portalem. Nad nim znajdowała się zniszczona i ledwo widoczna inskrypcja. Sarkofagi, zarówno kobiet jak i mężczyzn, ozdobione były znakami herbowymi. Na każdym z nagrobków znajdował się opis biografii osoby złożonej w danym grobie. Była to data urodzenia oraz śmierci i informacje o pochodzeniu zmarłego. Na sarkofagach widniały także cytaty z *Biblii*, głównie te z *Księgi Kohelet*. i mówiące o zmartwychwstaniu.

Na jednym z grobów zauważył interesującą płaskorzeźbę, a mianowicie śmierć trzymającą w ręku chorągiew z czarnym orłem, nad którą widniał napis: *vexillum eripitur populo*, co oznacza "chorągiew odebrana ludowi". U jej stóp natomiast znajdowały się dwie ryby w sieci, podpisane: *quos et quando licet capit* - "ryby, które pochwyci, kiedy zechce". Długo zastanawiał się nad znaczeniem tych słów i symboli. Spostrzegł on także, że na każdej zdobionej trumnie znajduje się taki sam herb, a w jego centrum umieszczony jest orzeł identyczny z tym, który widniał na chorągwi trzymanej przez śmierć.

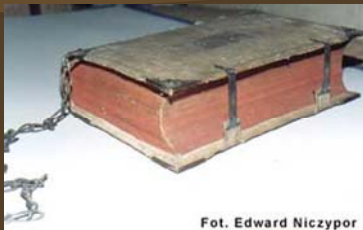
Zafascynowały go te dziwne znaki. Zaczął jeszcze bardziej wyteżać wzrok, badać każdy szczegół. Wtedy zauważył, że - tak przejęty wszystkim, co znajduje się wewnątrz krypty - nie zwrócił uwagi na płytę zamykającą wejście do grobowca. Na owej płycie znajdowała się obszerna inskrypcja napisana w języku łacińskim (Bohater przez nas

stworzony jest erudyta, a nawet ma coś z poety-filozofa, dla którego nie jest problemem czytanie inskrypcji napisanej w języku martwym i interpretowanie jej na wszelakie sposoby. Poza tym akcja toczy się ok. sto lat temu. Dla potrzeb szkolnych podajemy w tłumaczeniu:)): *"Ty, który ten ciężar podziwiasz, jeśli ludzkie człowiek, jeśli śmiertelne pomyślisz śmiertelnik, jeśli ciebie dotknie święty strach miejsca, zbliż się i, co zobaczysz, przeczytaj. Przebogojnym relikwiom złożonych prześwietnych ciał najjaśniejszej oleśnickiej i bierutowskiej rodziny wirtemberskiej, ten ostateczny pomnik pobożności, czci, szacunku, przodkom, ojcu, matce szczerzej i małżeńskiej wierności, małżonkom z wątpliwością miłości nawet po śmierci, dzieciom, pamięci o śmiertelności, potomnym, wreszcie sobie samemu, szczęśliwego w swoim czasie wspomnienia, jeżeli Podoba się Bogu, w tym życiu wstawił Chrystian Urlyk, książę wirtemberski, Tecku, na Śląsku oleśnicki, bierutowski, hrabia Mopelgardu, dynasta Heidenheimu i Międzyborza, w roku Chrystusowej radości 1699. Żegnaj, przechodniu, nie kwiatami, lecz łzami czcząc książąt święte prochy, módl się o wieczny odpoczynek dla zmarłych z najjaśniejszej rodziny."*

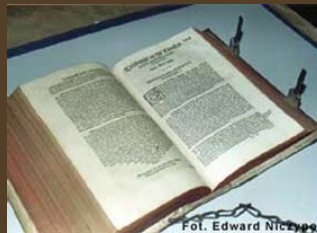
Z każdym przeczytanym słowem szybciej biło mu serce, a zimne dreszcze przeszywały jego ciało. Zrozumiał, że widmo, które go tu przywiodło jest duchem Chrystiana Urlyka, który nie może zaznać spokoju z niewyjaśnionych mu przyczyn.

Przeżony padł nagle na kolana, modląc się (warto zaznaczyć, że był człowiekiem niewierzącym). Zdawał sobie sprawę z tego, że duch nie bez powodu przyprowadził go w to miejsce. No tak, znaczna część budynku leżała w gruzach. Jego nadprzyrodzone zdolności czytania w myślach zjawisk o nieokreślonym statucie ontologicznym sprawiły, że oddał znaczną część swego majątku na rzecz odbudowy miejsca wiecznego spoczynku książąt oleśnickich. (My natomiast dzięki niemu możemy podziwiać to miejsce i czerpać z niego inspiracje do tworzenia jakże niesamowitych i natchnionych treści).

Łańcuchy

Fot. Edward Niczypor

Fot. Edward Niczypor

Nowo utworzona biblioteka miała mieć charakter publiczny, stąd książki zabezpieczono przed kradzieżą łańcuchami.